

Ìwé Dániẹ̀lì – Nọmbà Mètàlẹ̀lọ́gọ́ta

Ní Òde Àwọn Àtẹ̀ Míllà: Ìsílámù, Ìdájọ́ Ìwádìí, àti Ìdánwò Ìkẹyìn

Jeff Pippenger

2024-01-27

A ti sọ fún wa pé, “Ọlórùn darí èrò inú William Miller sí àwọn àsọtẹ̀lẹ̀ náà, Ó sì fi ìmọ̀lẹ̀ ńlá fún un lórí iwé Ìfihàn.” Itàn ayé níbi tí a ti gbé e díde nínú rẹ̀ dá Miller dúró kúrò ní ọ̀yẹ̀ “ìmọ̀lẹ̀ ńlá” tí ó wà nínú orí kejilá, ketàlá, ketàdínlógún, ketàdínlógún, àti kejídínlógún ti Ìfihàn, nítorí àwọn orí wònyí fi isẹ̀ àwọn ijọba àsọtẹ̀lẹ̀ hàn, èyí tí kò lè rí láti ipò iwòye itàn rẹ̀.

Ìmọ̀lẹ̀ tí a fi fún Miller lórí iwé Ìfihàn ni ti àwọn Ìjọ, Àwọn Èdidi àti Àwọn Kàkàkí, àti pé àwọn Kàkàkí mètá ikeyìn, tí a mọ̀ sí “Ègbé mètá,” ni a sàfihàn lórí àwọn tábilì méjì Hábákúkù. “Ìmọ̀lẹ̀ ńlá” tí a fi fún Miller nínú iwé Ìfihàn ní í sẹ̀ pẹ̀lú ipa Ìsílámù nínú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Síbẹ̀, àní “ìmọ̀lẹ̀ ńlá” náà ní ààlà nítorí ipò itàn ayé tí ó wà nínú rẹ̀.

“Àwọn ijọ méje ti Èsìà jẹ̀ itàn ijọ Kristi nínú àwọn irísí méje rẹ̀, nínú gbogbo iyípo àti ipadà rẹ̀, nínú gbogbo àseyọ́rì àti iponjú rẹ̀, láti ojọ àwọn àpósítélì títí dé òpin ayé. Àwọn èdidi méje jẹ̀ itàn àwọn isẹ̀ àti ibálòpò àwọn agbára àti àwọn ọ̀ba ayé lórí ijọ, àti ààbò Ọlórùn fún àwọn ènìyàn rẹ̀ ní àkókò kan náà. Àwọn fèrè méje jẹ̀ itàn àwọn idájọ̀ arà ọ̀tò méje tí ó le koko, tí a rán sórí ayé, tàbí ijọba Róòmù. Àti àwọn agò méje ni àwọn àjàkálẹ̀-àrùn méje ikeyìn tí a rán sórí Róòmù Pápà. Pẹ̀lú àwọn wònyí ni ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ isẹ̀lẹ̀ miiran wà pẹ̀lú, tí a hun sínú wọn bí àwọn odò ẹ̀ka tí n sà wò inú wọn, tí wọn sì n kún odò ńlá àsọtẹ̀lẹ̀ náà, títí tí gbogbo rẹ̀ fi parí fún wa nínú òkun àinípẹ̀kun.”

“Èyí, ní tẹ̀mì, ni ètò àsọtẹ̀lẹ̀ Johanu nínú iwé Ìsípáyá. Àti pé eni tí ó bá fẹ̀ lóye iwé yí, gbọ̀dò ní imọ̀ pípé nípa àwọn apá miiran ti ọ̀rọ̀ Ọlórùn. Gbogbo àwọn àwòrán àti ọ̀nà-òwe tí a lò nínú àsọtẹ̀lẹ̀ yí, kò sẹ̀ àlàyé wọn gbogbo nínú iwé kan náà, sùgbón a gbọ̀dò wá wọn nínú àwọn wòlì miiran, kí a sì tùmò wọn ní àwọn ẹ̀sẹ̀ Ìwé Mímọ̀ miiran. Nítorí náà, ó hàn gbangba pé Ọlórùn ti pinnu ikẹ̀kọ̀ gbogbo rẹ̀ pátápátá, àní kí a lè ní imọ̀ kedere nípa apá kankan.” William Miller, Miller’s Lectures, idìpò 2, iwáàsù 12, 178.

Sàkíyèsí pé Miller lóye àwọn àjàkálẹ̀-àrùn méje ikeyìn gégé bí àwọn idájọ̀ méje lórí Róòmù ti pòòpù. Kò lè lóye pé a fi ọ̀gbé ikú kan bá Róòmù ti pòòpù, èyí tí a ó sì mú láradá. Ó mọ̀ àwọn ipè méje náà gégé bí “itàn àwọn idájọ̀ pàtàkì méje tí ó sì le, tí a rán wá sórí ilẹ̀ ayé, tàbí ijọba Róòmù,” sùgbón kò lè mọ̀ iyàtò tó wà láàárín àwọn ijọba Róòmù aláìgbòrán sí Ọlórùn àti Róòmù ti pòòpù. Nítorí náà, agbára rẹ̀ láti rí iyàtò láàárín àwọn ipè mērin àkókò àti àwọn ipè mètá ikeyìn jẹ̀ eléeríwọn.

Miller kò lè mọ̀ pé àwọn idájọ̀ tí a mú wá sórí Róòmù jẹ̀ idáhùn Ọlórùn sí ifipá mú ibòwò fún Ojọ̀ Àikú, nítorí pé àwọn Millerite sì n jòsìn ní Ojọ̀ Àikú nínú itàn wọn. Miller tọ̀ nínú imọ̀ pé àwọn kàkàkí jẹ̀ idájọ̀ lórí Róòmù, sùgbón idí pátò tí a fi mú àwọn idájọ̀ náà wá, àti iyàtò tó wà láàárín àwọn Kàkàkí mērin àkókò àti mètá ikeyìn, jẹ̀ èyí tí ó ní ààlà, tàbí pé kò sí rará. Pẹ̀lú iwòye tó ní ààlà bẹ̀, “ọ̀sọ̀ iyebiye” àwọn ègbé mètá ti Islam sì wà lórí àwọn àwòrán tí a tọ̀sónà fún nípa ọ̀wọ̀

Olórùn, a kò sì gbòdò yí wòn padà.

Ìmòye ifihàn tí a ti tan ìmòlè sí n jé kí akékò “ológbòn” nínú àsòtélè mò pé Olórùn kí í se pé Ó kan mí sí àwọn èniyàn mí mó tí wòn kò Bíbélì nikan, sùgbòn pé Ó tún sàkóso işé àwọn òkùnrin tí wòn túmò Bíbélì King James, àti pé Ó sọ ní pátò pé Ó lo irú àbojútó àtòrunwá kan náà nínú ìmújáde àwọn àwòrán mí mó méjèjì.

“Oşo iyebiye” Miller ti ipè karùn-ún, kefa àti keje (Ìsílámù), n tòn ní ìmòlè tí ó pò sí i ní igbà mewaá ní àwọn ojò ikeyin, nítorí pé ó n dá kókó-ọ̀rò Èkún Àárín Òru ikeyin mò. Kókó-ọ̀rò Èkún Àárín Òru nínú itàn àwọn Millerite ni ojò ipari àwọn àkókò àsòtélè, àti ní itumò yí, a ti fi ojò October 22, 1844 se apeere ifiròyin “Èkún Àárín Òru” ti àwọn ojò ikeyin (èyí tí í se ifiròyin Ìsílámù ti Ègbé keta). Ojò náà nínú itàn àwọn Millerite n sapaere ofin Sunday tí n bo láipé, àti pé a ti fi agbélébùú se apeere fun October 22, 1844 àti ofin Sunday méjèjì, èyí tí ó jé ipari Iwole İşegun Kristi.

“Iyebiye” Miller ti Ipè Kári-karí karùn-ún, kefa àti keje (Ìsílámù), n tòn mò igbà mewaá sí i ní àwọn ojò ikeyin, nítorí ó n dá Ìsílámù mò ní ibamu pelú àkòrí işipopada atunse ti àwọn ojò ikeyin, èyí tí í se Ìsílámù ti Ègbé Keta. Nítorí náà, gegé bí àkòrí işipopada atunse ikeyin ti egberun merinlélógòjì, a ti sapaere re telé nipase àkòrí okoşkan àwọn işipopada atunse tí ó saájú, yalá ó jé àkòrí “ajinde” nínú işipopada atunse ti Kristi, àkòrí “àkókò àsòtélè” nínú itàn àwọn omò-eyin Miller, àkòrí “apóti majemu Olórùn” nínú işipopada atunse ti Dafidi tabi àkòrí “majemu” nínú işipopada atunse ti Mose.

Bóyá işelè agbelebu, ojò October 22, 1844, tabi orisirisi kókó-ọ̀rò àwọn işise itunse, gbogbo ojò àti kókó-ọ̀rò ni wòn duró gegé bí ibeere idanwo iye tabi iku fun iran asiko náà. “Oşo iyebiye” Miller ti àwọn Ègbé meta ti Islam je ibeere idanwo iye tabi iku, gegé bí a ti safihan re nínú akawe awon wundia mewaá ní ti “ororo.” Awon oşo iyebiye Miller ni ibere ala re n tòn bí oerun, sùgbòn ní opin ala re wòn tòn “ní igbà mewaá sí i.” Awon oşo iyebiye Miller dabí kerosene (ororo fitila) nínú itàn àwọn Millerite, sùgbòn loni awon oşo iyebiye wonyen je epo-fueli roketti!

Awon omoleyin Miller loye, won si fi ona to to lo, asotele akoko ti Islamu ti Ibanuje keji, ti a mu se ni August 11, 1840, sùgbòn oye won nipa Ibanuje keta, eyi ti í se Ipe Keje, ko le ri Ibanuje keta naa bi o ti n de gegé bí idajo lori ijoba kefa nínú asotele Bibeli, nítorí won ko ri ijoba karun-un, ko ma sese je ijoba kefa nínú asotele Bibeli. Sibe, “imole nla” lori Ifihan ti a fi fun Miller yoo tan ni imole ti o po si i ni igba mewaá nínú “Ikigbe Àárín Òru” ti àwọn ojò ikeyin.

Awon otito ti a soju lori awon akosile meji Habakuku je ni pataki awon otito ti a ti mu se ni itan igba atijo. Awon aworan itolesese naa da lori awon asotele akoko ti a dari Miller lati ko jo, ati pe gbogbo awon asotele akoko wonyi ti pari ni odun 1844. Awon asotele akoko wonyi yoo tubo mole si i ni awon ojò ikeyin, nítorí a ó rí i pé won peye loni gegé bí won ti rí ni itàn àwọn Millerite, sùgbòn won ko ní awon isotele akoko taara fun awon ojò ikeyin. Sibe, won n pese awon apeere asotele ti n tun ara won se nínú awon itan ti won soju fun ni igba atijo; sùgbòn pelú die lara awon iyebiye Miller, awon isotele ojò iwaju ni a soju ni taara.

Iṣẹ Kristi nínú ibùjọ mímọ ọrun tí ó bèrẹ ní ọdún 1844 n b́a a lọ tíí iṣẹ nàà yóò fi parí. Àsọtẹlẹ ojú egbèrún méjilélọ́dúnrún nàà, àti iṣẹ iwènùmọ tí ó tọka sí, sì wà “ní ipò ìmúṣe rẹ,” gégé bí Sister White ṣe sọ nípa àwọn odò Ulai àti Hiddekel, nítorí nàà àsọtẹlẹ nàà ní ìmúṣe ní àkókò iparí ayé.

“Ìmólẹ tí Dániẹli gbà lódò Ọlọrun ni a fi fún un ní pàtàkì fún àwọn ojú ikeyin wònyí. Àwọn iran tí ó rí lẹbàá etí Ulai àti Hiddekel, àwọn odò nílá ilẹ Sínàrí, n b́o sí ìmúṣe nísinsin yí, àti gbogbo iṣẹlẹ tí a ti sọ tẹlẹ yóò ṣe láipẹ.” Testimonies to Ministers, 112.

Àwọn apá kan nínú àwọn iran Dániẹli orí keje àti kejo, tí ó wà lóri àwọn tabìli méjèèjì, sì jẹ ohun ojú iwájú, nítorí pé àwọn méjèèjì n dá iṣẹ ibi mímọ ti Kristi mọ. Síbẹ, itàn àwọn ijoba inú àsọtẹlẹ Bíbẹli nínú àwọn orí méjèèjì nàà parí pèlú bí Romu Pápá ṣe gba ọgbẹ ikú rẹ. “Òkúta” tí a “gé jáde láti inú òkè láísí ọwọ”, àti ijoba kejo nínú Dániẹli orí keji, sì jẹ ohun ojú iwájú. Sùgbón púpọ nínú ohun tí a ṣàpẹrẹ rẹ lóri àwọn àtẹ nàà ní ibáṣepọ pèlú Dániẹli orí keji, keje àti kejo ti ṣe.

Iṣẹ Kristi nínú ibi mímọ, àti Ègbẹ kẹta ti Ísílámù, ní ipilẹṣẹ ni àwọn kókó-ọrọ méjì tí n ṣàfihàn itàn àsọtẹlẹ lẹyìn àkókò àwọn Millerite. Pèlú àwọn kókó-ọrọ méjèèjì wònyí, ni itàn ojú ikeyin wà tí a fi n ṣe àpẹrẹ rẹ nígbà tí a bá mú àwọn àtẹ nàà méjèèjì jọ sórí ilà kan. Nígbà tí a bá ṣe bẹẹ, idààmú àkókò ti ọdún 1843, gégé bí a ti ṣàfihàn rẹ lóri àtẹ àkókò, rí atúnṣe rẹ lóri àtẹ keji. Ní ipapọ, wón n mú jáde, wón sì n dá “itàn ikòkò” ti Ààrá Méje mọ, èyí tí a ti n tú èdidì rẹ sílẹ nísinsinyi ní ibáṣepọ pèlú tútú èdidì Ifihàn Jesu Kristi.

“itàn tí a fi pamọ” nàà ni a kọ lé orí “òtító,” èyí tí í ṣe àwọn lẹtà Héberù méta tí, nígbà tí a bá darapọ wón, wón dá ọrọ nàà “òtító” sílẹ. A dá ọrọ nàà láti inú lẹtà àkókò, èkẹtalá, àti ikeyin nínú alífábẹ̀tì Héberù, wón sì n ṣojú fún Jésù kí í ṣe gégé bí Òtító nikan, sùgbón gégé bí Alpha àti Omega pèlú. “Itàn tí a fi pamọ” nàà bèrẹ, ó sì parí pèlú irẹwẹsì, ó sì ní iṣọtẹ ní àárín rẹ, nítorí “mẹtalá” jẹ nọmbà kan tí ó n ṣojú fún iṣọtẹ.

Ọdún 1843, gégé bí a ti ṣàfihàn rẹ lóri sàti àkókò, n tọka sí idánilójú tí ó kókó wáyé àti didé àkókò idádúró. Àkókò idádúró nàà n darí sí didé ihinrere Igbe Àárín Ọru, níbi tí iṣọtẹ àwọn wúndiá aṣiwèrè ti farahàn. Nígbà nàà ni a sì n kẹde ihinrere Igbe Àárín Ọru tí tí dé idánilójú ikeyin. “Itàn tí a fi pamọ” ti Igbe Àárín Ọru ni a tún n ṣe ní àwọn ojú ikeyin (dé ojú lẹtà rẹ gan-an).

“Èrùgbìn àkàwé àwọn wúndiá mewaá ni a máa n tọka sí fún mi lópọ igbà, márùn-ún nínú wón jẹ ọlọgbón, márùn-ún sì jẹ aláigbón. A ti mú àkàwé yí ṣe, a ó sì tún máa mú un ṣe tí tí dé ojú lẹtà rẹ gan-an, nítorí ó ní ilò àkànṣe fún àkókò yí, àti pé, gégé bí ihinrere ángẹli kẹta, a ti mú un ṣe, yóò sì máa bá a lọ gégé bí òtító isinsin yí tí tí di ọpin àkókò.” Review and Herald, August 19, 1890.

Nígbà tí a bá lóye gbólóhùn isáájú nàà ní ọnà tó tọ, ó fihàn pé egbẹ èniyàn kan ṣoṣo ní àwọn ojú ikeyin tí ó ní iṣeṣe láti jẹ wúndiá aṣiwèrè tabì wúndiá ọlọgbón, ni àwọn èniyàn tí wón wà nínú egbẹ kan tí ó ti ní irírí idààmú. Idààmú nàà ni ó n mú àkókò idádúró wá, àti pé òwe àpẹjúwe nàà tí “ó ti ṣe, tí yóò sì ṣe ní ibámu pátápátá pèlú gbogbo lẹtà rẹ” dúró lóri àwọn ipa tí a mú jáde ní inú àwọn wúndiá nàà nígbà àkókò idádúró kan tí ó bèrẹ pèlú idààmú. Idààmú nàà tí ó pa “ẹlérí méjì” nàà ní ojú pópó ilú nàà, tí ó sì sọ wón di egungun òkú gbígbe ní àfonífojì ikú, ṣẹlẹ ní July 18, 2020. Adventism, ní gbogbogbò, kò kópa nínú idààmú nàà. Bí ó bá jẹ nṣkan kan rará, wón ṣe ayeye

àsotélẹ̀ tí ó kùnà nàà bí “ẹlẹ́rìí méjì” nàà ẹ̀e dubulẹ̀ ní pípà ní ojú pópó. “Ní ibámu pátápátá pẹ̀lú gbogbo lẹ̀tà rẹ̀” tùmò sí “ní ibámu pátápátá pẹ̀lú gbogbo lẹ̀tà rẹ̀.”

Nínú itàn àwọn Millerite, àwọn èniyàn májẹ̀mú àtìjọ́ (Èsìn Pírótésítàntì) ẹ̀e ayeyẹ̀ àsotélẹ̀ tí ó kùnà tí oḍún 1843 (ìbànújẹ̀ àkókò), àti ní àkókò nàà ni àwọn Pírótésítàntì tí kọ́já ààlà àkókò idánwò iwádií wọn. Àkókò idánwò nàà ti bèrẹ̀ ní August 11, 1840, nígbà tí àngẹ̀lì alágbára ti Ifihàn mẹ̀wáá sọ̀kalẹ̀ ní imúşẹ̀ àsotélẹ̀ àkókò ti Ègbé keji (Islam). Àwọn Pírótésítàntì kọ̀ àsotélẹ̀ àkókò ní ibànújẹ̀ àkókò, nítorí àsotélẹ̀ tí ó şışẹ̀ nàà fún wọn ní àwáwí láti má ẹ̀e máa wá òtító mọ̀. Kókó ọ̀ràn gbogbo àwọn àmì ọ̀nà inú itàn àwọn Millerite ni “àsotélẹ̀ àkókò”.

Ní September 11, 2001, àngẹ̀lì Ifihan mę́ę́dógún sọ̀kalẹ̀ ní imúşẹ̀ àsotélẹ̀ Ègbé kẹta (Islam). Kókó-ọ̀rọ̀ gbogbo àwọn àmì ọ̀nà ní àwọn ojọ̀ ikeyin ni Islam. Irẹ̀wẹ̀sì àkókò fi àmì sí ọ̀pin iwẹ̀nùmọ̀ àwọn èniyàn májẹ̀mú àtìjọ́, gẹ́gẹ̀ bí a ti fún àwọn èniyàn májẹ̀mú àtìjọ́ nàà ní àsíá láti máa wá òtító mọ̀. Nígbà nàà ni àkókò idánwò bèrẹ̀ fún “àwọn wúndiá” ti àwọn ojọ̀ ikeyin, nítorí idánwò àwọn èniyàn májẹ̀mú àtìjọ́ tí ó bèrẹ̀ pẹ̀lú isọ̀kalẹ̀ àngẹ̀lì nàà parí ní irẹ̀wẹ̀sì àkókò. Nípa bẹ́ẹ̀, idánwò àwọn tí a şàpẹ̀rẹ̀ wọn gẹ́gẹ̀ bí wúndiá bèrẹ̀, àti pé ilàna idánwò nàà yóò fi hàn ní ikeyin bóyá àwọn wúndiá nàà jẹ̀ òmugòn tàbí ọ̀lọgbón.

Láàárín idààmú àkókò àti èyí ikeyin ni işẹ̀ iránsẹ̀ Igbe Ọ̀gànjọ̀ wá. Kókó-ışẹ̀ iránsẹ̀ Igbe Ọ̀gànjọ̀ fún àwọn Millerite ni “àkókò,” àti kókó-ışẹ̀ iránsẹ̀ Igbe Ọ̀gànjọ̀ ní àwọn ojọ̀ ikeyin ni “Islámù.” Nínú àlá Miller, a jí i pẹ̀lú igbe kan, àti ní àkókò nàà, àwọn iyebiye rẹ̀ n tòn mọ̀lẹ̀ ní igbà mẹ̀wáá ju bí wọn ti n tòn mọ̀lẹ̀ tẹ̀lẹ̀ rí lọ. Àwọn iyebiye tí ó wá lórí àwọn àtẹ̀ nàà, tí wọn sì n dá ohun tí ó sọ̀télẹ̀ fún àwọn ojọ̀ ikeyin mọ̀ ní tààrà, ni Islámù àti idájọ̀ àyẹ̀wò. Nítorí nàà, àwọn idánwò tí “ışẹ̀ iránsẹ̀” Igbe Ọ̀gànjọ̀ àti tí “irírí” tí idájọ̀ àyẹ̀wò şàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀, kì í ẹ̀e fún àwọn èniyàn májẹ̀mú àtìjọ́, bí kò ẹ̀e fún àwọn tí n jẹ̀wọ̀ pé àwọn ni àwọn wúndiá ikeyin.

Àpẹ̀júwe tí a rí gbékalẹ̀ nígbà tí a bá so àwọn àtẹ̀ nàà méjẹ̀jẹ̀ pọ̀, èyí tí n fi itàn láti inú idààmú àkókò tí tí dé idààmú ikeyin hàn, n fi hàn pé ní àkókò tí “itàn ikòkò” ti Àwọn Àrá Méje n şẹ̀lẹ̀, işẹ̀ ikeyin ti idájọ̀ àyẹ̀wò ni a n parí. İşẹ̀ ikeyin nàà ni fifi èdidi lé egbẹ̀rún lónà ọ̀górùn-ún mę̀rinlélógọ̀jì nàà, ó sì n şẹ̀lẹ̀ ní àkókò “àwọn àkókò ipọ̀njú” ti Danieli męsàn-án, ní àkókò ibínú àwọn orílẹ̀-èdè ní Ifihàn mọ̀kànlá, didi “ẹ̀fùùfù mę̀rin” mú ní Ifihàn orí keje, “dídúró ẹ̀fùùfù líle ní ojọ̀ ẹ̀fùùfù ilà-òòrùn,” ti Isaiah orí mętálélógún, àti idènà “ẹşin bínú tí n wá láti ya sílẹ̀ kí ó sì mú ikú àti iparun wá” sórí ayé. Gbogbo àwọn ẹlẹ́rìí àsotélẹ̀ wọnyí n şojú fún Islámù ti Ègbé kẹta, gẹ́gẹ̀ bí a ti şàfihàn rẹ̀ lórí àwọn àtẹ̀ mímọ̀.

Àwọn èròjà pàtàkì mę̀ta nínú àwọn àwòrán mímọ̀ méjẹ̀jẹ̀jì ti Hábákúkù, tí wọn n darí sí ní pátó sí àwọn işẹ̀lẹ̀ tí ó sì jẹ̀ ojọ̀ iwájú nígbà itẹ̀jádẹ̀ àwọn àwòrán nàà, ni fifi àmì di mọ̀ egbẹ̀rún mę̀rinlélógọ̀jì [144,000], Islámù, àti imúşẹ̀ òwe àwọn wúndiá mẹ̀wáá. Àwọn àwòrán nàà fi idánwò àti ilàna fifi àmì di hàn, fún “irírí” kan àti “ihinrere” kan pẹ̀lú. Irírí tí ó ẹ̀e pàtàkì fún wúndiá aşıwèrè ni “Kristi nínú yín, irètí ọ̀go,” èyí tí ó dúró fún pípẹ̀ tí egbẹ̀rún mę̀rinlélógọ̀jì [144,000] şàpẹ̀rẹ̀.

Àní ohun ijínlẹ̀ nàà tí a ti fi pamọ̀ láti ayérayé wá àti láti ọ̀dọ̀ àwọn iran, şugbón tí a ti fihàn nísinsin yií fún àwọn mímọ̀ rẹ̀: fún àwọn eni tí Ọ̀lórùn fẹ̀ sọ̀ di mímọ̀ ohun tí ó jẹ̀ ọ̀rọ̀ ọ̀lọ̀rọ̀ ọ̀go ohun ijínlẹ̀ yií láàárín àwọn Kẹ̀fẹ̀rì; èyí tí í ẹ̀e Kristi nínú yín, irètí ọ̀go: eni tí àwa n wáasù rẹ̀, ní

ìkìlò fún olúkúlùkù èniyàn, àti ní kíkòni fún olúkúlùkù èniyàn nínú gbogbo oḡbò; kí àwà lè mú olúkúlùkù èniyàn wá ní pípé nínú Kristi Jesu. Kólósè 1:26–28.

Àwọn eḡbèrún m̀erindínlógójì [144,000] ni a ṣàfihàn gégé bí eḡbé èniyàn kan tí wọn ti jáde wá kúrò nínú “ìgbèkùn.” Ìgbèkùn tí a ṣàfihàn ní tààrà nínú ìwé Ìfihàn ni ìgbèkùn jíjé òkú ní ojú ọ̀nà fún ojò méta àti ààbò, gégé bí a ti ṣàfihàn rẹ̀ nínú Ìfihàn orí kòkànlá. Ìgbèkùn ikú àpẹ̀rẹ̀ náà n ṣàfihàn “àkókò méje” ti Léfitikù m̀erindínlògbò, ìgbèkùn yẹn sì béèrè ifarahàn irònúpiwàdà, gégé bí a ti fì í hàn nínú àdúrà Dániẹ̀lì, nínú orí kẹ̀sàn-án.

Nígbà tí a bá mú àwọn egungun gbígbẹ̀ tí ó ti kú padà wá sí iyè, ní kíákíá ni a gbé wọn sókè gégé bí “àmì ikójopò”. Nínú ikú, wọn kò ní Kristi nínú wọn, èyí tí í ṣe irètí ògo. Apá kan nínú irònúpiwàdà tí a béèrè lódò wọn ni ijẹwọ̀ wọn pé wọn ti rìn ní itakora sí Olórùn, àti pé Olórùn ti rìn ní itakora sí wọn. Nígbà tí wọn bá bá àwọn ohun tí a fì isọtẹ̀lẹ̀ dá wọn mò mu, nígbà náà ni Kristi “yòò sì wá lójijì sí tẹ̀npilì Rẹ̀”, a sì ní iní “irírí” tí a nílò kí èniyàn lè jẹ̀ oḡo eḡbé àmì ikójopò náà tí a gbé sókè nígbà náà.

“Irírí” tí a n fì hàn nígbà tí a bá mú àwọn àwòrán méjèjèjì papò, ni a n mú ṣe nípasẹ̀ isẹ̀ ikeyin Kristi nínú ibi mímọ̀ ti ọ̀run. “Irírí” náà ni a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ iran “mareh”, èyí tí í ṣe iran “ifarahàn”. “Ìránṣẹ̀” tí a nílò ni iran “chazon”, ti itàn àsọtẹ̀lẹ̀. A sì n dá “ìránṣẹ̀” náà mò gégé bí iránṣẹ̀ idájó Olórùn tí n bọ̀ sórí ayé ọ̀lòtẹ̀, èyí tí a mú wá nípasẹ̀ Ìsilámù ti Ègbé Kẹ̀ta.

Ní ọ̀dún 1856, Olúwa fẹ̀ parí àtúnkólé Jerusalemu ti ẹ̀mí nínú Adventism. Lábé ibòwòlẹ̀ àwọn àngẹ̀lì méta láti 1798 títi dé 1844, a ti kọ̀ tẹ̀npilì Millerite lórí àwọn ipilẹ̀, tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí “àwọn iyebiye” nínú àlá Miller, gégé bí a ti ṣàfihàn rẹ̀ nínú àwọn òtítọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ lórí àwọn àtẹ̀jádé àkàwé aṣájú-ọ̀nà méjì náà (1843 àti 1850) tí ó mú Habakkuk orí keji ṣe. Léyin náà, Ó darí àwọn èniyàn Rẹ̀ láti gbé ògiri òfin isinmi ojò keje tirẹ̀ ró, ó sì mú wọn padà sí “àwọn ọ̀nà àtíjọ̀” ti Ísirẹ̀lì àtíjọ̀ láti parí isẹ̀ “ọ̀nà láti rìn nínú rẹ̀”. S̀UGB̀ÓN, ọ̀nà àtíjọ̀ náà ní èkọ̀ kan nínú rẹ̀, àsọtẹ̀lẹ̀ kan, tí a ṣe láti dán wọn wò kí ó sì yà wọn sọtò. Ní ọ̀dún 1863, Adventism kùnà nínú idánwò “àwọn ìgbà méje”, ó sì bèrẹ̀ sí í rìn káàkiri nínú aginjù Laodicea.

Ojò kejidínlògbò, oṣù Kẹ̀wàá, ọ̀dún 1844, jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ òfin Ojò-ìsinmi tí ó súnmo dé, àti nígbà òfin Ojò-ìsinmi náà ni isẹ̀ tí a ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa ọ̀dún m̀okàndínlógóta ti pípín ojú ọ̀nà àti ògiri parí ní àkókò iponjú, gégé bí Dániẹ̀lì ti fì hàn, yòò ṣe.

Nítórí náà, mò, kí o sì yé e, pé láti ìgbà tí àṣe jáde láti tún un ṣe àti láti kọ̀ Jerúsálẹ̀mù títi dé ọ̀dò Mèsáyà Ọ̀ba yòò jẹ̀ ọ̀sẹ̀ méje, àti ọ̀sẹ̀ méjilélógóta; a ó sì tún ọ̀pópónà náà kọ̀, àti ògiri náà pẹ̀lú, àní ní àkókò iponjú. Danieli 9:25.

Gbogbo àwọn wòlìi fara mò ara wọn, àti pé “àwọn àkókò iponjú” tí Dániẹ̀lì sòrò nípa rẹ̀ ni a tún fì hàn nínú ipinrò láti inú Early Writings tí a ti n gbé yè wò.

“Ní àkókò yẹn, bí isẹ̀ ìgbàlẹ̀ ṣe n dé sí iparí, iponjú yòò máa dé sórí ayé, àwọn orilẹ̀-èdè yòò sì bínú, s̀ugb̀ón a ọ̀ò dì wọn mú kí wọn má bàà lè dá isẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta dúró. Ní àkókò yẹn ni ‘òjò àkẹ́yin,’ tàbí itútù láti iwájú Oluwa, yòò dé, láti fì agbára fún ohùn rara ti àngẹ̀lì kẹ̀ta, àti láti pèsè àwọn ẹ̀ni mímọ̀ silẹ̀ kí wọn lè dúró ní àkókò tí a ọ̀ò tú àwọn iyọ̀nu méje ikẹ́yin jáde.”
Early Writings, 85.

A ó tèsíwájú nínú iwádíí yíi nínú àpilẹ̀kọ tó kàn.

“Níwòn ìgbà tí àwọn tí wòn n jẹwọ̀ òtítító bá n sin Sátánì, òjìjì ọ̀run-àpáàdì rẹ̀ yóò di ìríràn wòn nípa Ọ̀lórùn àti ọ̀run. Wòn yóò dàbí àwọn tí wòn ti pàdánù ifẹ̀ àkókó wòn. Wòn kò lè wo àwọn òtítító ayérayé. Èyí tí Ọ̀lórùn ti pèsè sílẹ̀ fún wa ni a fi hàn nínú Sekariah, orí 3 àti 4, àti 4:12–14 pé: ‘Mo sì dáhùn lẹ̀ẹ̀kan sí i, mo sì wí fún un pé, Kín ni ẹ̀ka igi olifi méjèjèjì wònyí tí n gba inú àwọn paipu wúra méjì tú òróró wúra jáde láti inú ara wòn? Ó sì dá mi lóhùn, ó sì wí pé, Ìwo kò mọ̀ ohun tí wònyí jẹ̀ bí? Mo sì wí pé, Rára, Olúwa mi. Nígbà náà ni ó wí pé, Àwọn wònyí ni eni mími oróró méjèjèjì, tí wòn dúró lẹ̀gbẹ̀e Olúwa gbogbo ayé.’”

“Oluwa kún fún àwọn ohun ipèsè. Kò ní àìní ohun èlò kankan. Nítorí àìní ìgbàgbọ̀ wa, ifẹ̀-ayé wa, ọ̀rọ̀ wa tí kò ní iye, àìgbàgbọ̀ wa, tí a fi hàn nínú ìjíròrò wa, ni àwọn òjìjì òkùnkùn fi n kójo yí wa ká. A kò fi hàn Kristi nínú ọ̀rọ̀ tàbí nínú iwà gégé bí Èni tí ó lẹwà pátápátá, àti eni tí ó ga jù lááárín ẹ̀gbèrún mewaá lọ. Nígbà tí ọ̀kàn bá tẹ̀lọ̀rùn láti gbé ara rẹ̀ sókè sí iwà asán, Èmí Oluwa lè se díẹ̀ fún un. Ìran wa tí kí í rí jìn n wo òjìjì, sùgbọ̀n kò lè rí ọ̀go tí ó wà lẹ̀yìn rẹ̀. Àwọn àngẹ̀lì n di í mú àwọn ẹ̀fúùfú mērin, tí a sàpẹ̀rẹ̀ wòn gégé bí ẹ̀sin inú-bínú tí n wá láti bó sílẹ̀ kí ó sì sáré ká gbogbo ojú ilẹ̀ ayé, tí ó n ru iparun àti ikú ní ipa ọ̀nà rẹ̀.”

“Sé a ó ha sun lóri etí pátápátá ayé àìnípẹ̀kun? Sé a ó ha jẹ̀ alálágbára nínú ẹ̀mí, tútù, àti òkú? A! ìbá se pé a lè ní Èmí àti èémí Ọ̀lórùn nínú àwọn ìjọ wa, tí a ó sì mí sínú àwọn èniyàn Rẹ̀, kí wòn lè dúró lóri ẹ̀sẹ̀ wòn kí wòn sì yè. A nílò láti rí i dájú pé ojú ọ̀nà náà há, ẹ̀nu ọ̀nà náà sì kéré. Sùgbọ̀n bí a se n kojá nípasẹ̀ ẹ̀nu ọ̀nà kékeré náà, fífẹ̀ rẹ̀ kò ní ààlà.” Manuscript Releases, volume 20, 217.